

Van: [redacted] <[redacted]@bij12.nl>

Verzonden: 31-07-2025 18:17

Aan: [redacted] <[redacted]@bij12.nl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted]@ozhz.nl,
[redacted]@ozhz.nl,
[redacted]@drenthe.nl,
[redacted] <[redacted]@odbn.nl>,
[redacted] <[redacted]@nvwa.nl>,
[redacted] <[redacted]@overijssel.nl>,
[redacted] <[redacted]@prvlimburg.nl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>

Onderwerp: Re: Overleg werkgroep T&H Gewasbeschermingsmiddelen

Beste mensen,

hierbij het verslag van het overleg van vandaag. Tevens bijgevoegd ter info het onderzoeksvoorstel van de WUR.

We hebben afgesproken dat het volgende overleg plaatsvindt op do. 14 aug 14.00 tot 15.00 uur.

Gr

[redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@bij12.nl>

Verzonden: maandag 28 juli 2025 11:25

Aan: [redacted] <[redacted]@bij12.nl>; [redacted] <[redacted]@ipo.nl>;

[redacted] <[redacted]@fryslan.frl>; [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>; [redacted] <[redacted]@ozhz.nl>; [redacted] <[redacted]@ozhz.nl>;

[redacted] <[redacted]@ozhz.nl>; [redacted] <[redacted]@ozhz.nl>; [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted] <[redacted]@odbn.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] <[redacted]@overijssel.nl>; [redacted] <[redacted]@prvlimburg.nl>; [redacted] <[redacted]@ipo.nl>

Onderwerp: Re: Overleg werkgroep T&H Gewasbeschermingsmiddelen

Beste mensen,

We hebben afgesproken dat we donderdag 31 juli ons volgende overleg hebben.

Daarvoor stel ik de volgende agenda voor:

1. Opening en evt. kennismakingsronde
2. Terugblik vorige overleg (verslag is eerder al toegezonden) ,
3. Bespreking aangepaste notitie (zie bijlage)
4. Bespreking vervolgvragen (zie gespreksonderwerpen)
5. Vervolgafspraken
6. W.v.t.t.k.

Gr

Wim

Van: [redacted]

Verzonden: donderdag 17 juli 2025 13:29

Aan: [redacted]@bij12.nl>; [redacted]@ipo.nl>;
[redacted]@fryslan.frl <[redacted]@fryslan.frl>; [redacted]@ozhz.nl <[redacted]@ozhz.nl>;
[redacted]@ozhz.nl <[redacted]@ozhz.nl>; [redacted]@drenthe.nl <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@odbn.nl>;
[redacted]@nvwa.nl>; [redacted]@overijssel.nl>; [redacted]@prvlimburg.nl>; [redacted]@ipo.nl>

Onderwerp: Overleg werkgroep T&H Gewasbeschermingsmiddelen

Wanneer: donderdag 31 juli 2025 10:00-11:00.

Waar: Microsoft Teams-vergadering

Microsoft Teams [Heeft u hulp nodig?](#)

[Nu deelnemen aan de vergadering](#)

Conceptonderzoeksvoorstel WUR Gewasbeschermingsmiddelen en Natura 2000-gebieden

23 juli 2025

Vraagstelling

Achtergrond / Context / Probleemstelling

Op 2 april 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de lelieteelt op een aantal percelen nabij het Drentse Natura 2000-gebied "Holtingerveld" (ABRvS 2 april 2025 ECLI:NL:RVS:2025:1428). De rechter heeft geoordeeld dat er bij de lelieteelt aanwijzingen zijn dat gewasbeschermingsmiddelen mogelijk schadelijk zijn voor Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat telers die lelies willen telen in de buurt van zo'n gebied, verplicht worden een voortoets uit te voeren. Uit die toets moet blijken dat er géén significante negatieve effecten zijn op de natuur. Is dat niet met zekerheid vast te stellen, dan is een vergunning verplicht. Die moet dan worden gebaseerd op een meer uitgebreide passende beoordeling (enige uitzonderingen daargelaten maar die laat ik nu even buiten beschouwing). De kans is ook aanwezig dat dit zich breder zal trekken dan alleen de lelieteelt (zie advies Pels-Rijcken [Cie030925-A1-vervolgstappen-lelieteelt-COMPL.pdf](#)). Om een (generieke) voortoets op te stellen door de provincies, is ter onderbouwing aanvullend onderzoek noodzakelijk (zie ook [Cie030925-A1-vervolgstappen-lelieteelt-COMPL.pdf](#)). We willen vanuit LVVN eerst inzetten op onderzoek voor de korte termijn. Dit is gericht op 1) de meest prangende vragen die provincies hebben om te komen tot een interim kader voor het uitvoeren en beoordelen van een voortoets en op 2) meer inzicht te krijgen van blootstelling en natuureffecten in N2000-gebieden als gevolg van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het onderzoek moet resulteren in een overzicht van wat bekend is, waar de kennislacunes zitten en vervolgvragen voor nader (lange termijn) onderzoek.

Projectdoelstelling & onderzoeksvraag

Een verdere uitwerking van de werkwijze, per onderzoeksvraag, volgt in de sectie Uitvoering. Het onderzoek richt in eerste instantie op twee onderwerpen. Ten eerste zal er worden gekeken naar vragen op het gebied van verspreiding van stoffen:

1. Wat weten we over aanwezigheid van stoffen in Natura 2000-gebieden?
2. Hoe verspreiden werkzame stoffen zich (naar een verder gelegen N2000-gebied): via welke blootstellings- en verspreidingsroutes komen ze in Natura 2000-gebieden, denk aan drift, oppervlaktewater, grondwater, doorvergiftiging, atmosferische depositie etc?
3. Welke maatregelen op het bedrijf kunnen zorgen voor een reductie van emissies/verspreiding bij gebruik van stoffen (naar een verder gelegen Natura 2000-gebied), met als doel om effecten op natuurwaarden te kunnen uitsluiten?

Daarnaast zal het onderzoek zich richten op de mogelijke ecologische effecten van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000 gebieden, middels een deskstudie.

4. Wat is er bekend over het (ecologische) effect van stoffen uit gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden?

Uit deze vier onderzoeksvragen volgt een overkoepelende vraag.

5. Welke informatie ontbreekt en wat zijn mogelijke vervolgvragen?

Risicoanalyse

De verwachting is dat dit project uitgevoerd kan worden binnen de aangegeven looptijd. Het werkplan is opgesteld in de veronderstelling dat monitoringdata beschikbaar is. Echter, het is niet duidelijk of studiedata van bijvoorbeeld "Meten is Weten" beschikbaar is. Dit kan mogelijk voor vertraging zorgen indien men moet wachten op dergelijke informatie.

Uitvoering

Werkwijze (Aanpak en tijdpad)

1. Er zal een inventarisatie gemaakt worden van de aanwezigheid van stoffen in N2000 gebieden waarbij in eerste instantie wordt gekeken naar de volgende stoffen: Boscalid, Fluopyram, Fthalimide, Pendimethalin en Tebuconazool, Propamocarb hydrochloride, Fluopicolide, Fluazinam en Cyprodinil, omdat van deze stoffen reeds bekend is dat deze zijn aangetroffen in N2000-gebieden.
 - o Welke meetnetten/monitoringsinstrumenten/studies bestaan er?
 - o Of de genoemde stoffen daarin zijn gemeten en voorkomen¹
 - o Een beschouwing van de actuele toelating van deze middelen

Het onderzoek zal zich richten op een analyse van monitoringgegevens in Natura 2000- gebieden. Ervaringen uit eerder onderzoek schetsen een beeld dat er een relatief breed scala aan stoffen gemeten zal worden.

2. Op de korte termijn kan een analyse gemaakt worden van beschikbare studies (waaruit bleek dat stoffen en haar afbraakproducten ²/ zijn aangetroffen in Natura 2000-gebieden). Binnen deze analyse kan onderscheid gemaakt worden naar:
 - o Welke stoffen zijn aangetroffen in Natura 2000-gebieden?
 - o Wat zijn mogelijke blootstellingsroutes geweest ?
 - o Welke concentraties zijn gemeten en zijn deze te linken aan een bepaalde blootstellingsroute of naar mogelijke effecten ?
 - o Zijn het persistente middelen (minder snel afbreekbaar)?
 - o Is de verblijftijd in te schatten?
 - o Welke info is al beschikbaar vanuit een studie van Ctgb?
3. Op basis van de bevindingen uit punt 1 en 2, zal er een analyse gedaan worden van maatregelen die potentieel kunnen bijdragen aan een reductie van emissies/verspreiding van stoffen naar een (verder gelegen) Natura 2000-gebied.
4. Om inzicht te krijgen in de mogelijke ecologische effecten van de aangetroffen middelen in N2000 gebieden (obv punten 1 en 2), wordt er een analyse uitgevoerd op de volgende aspecten:
 - o nationaal en internationaal
 - o lage concentraties en effect
 - o combinatie/cumulatieve effecten³
 - o Mogelijke impact van fungiciden in Natura 2000-gebieden op de werking van mycorrhiza
5. Welke informatie ontbreekt en wat zijn mogelijke vervolg onderzoeksvragen?

De verwachting is dat er op basis van de bovenstaande vragen een overzicht gemaakt kan worden van beschikbare matrices (bodem, water, plant, dier, etc) om in te meten. En een uiteenzetting van hoe deze verschillende matrices te koppelen zijn (bijvoorbeeld: kan een concentratie in een plant gebruikt worden om effecten op een bij te voorspellen).

Er zullen aanbevelingen gedaan worden omtrent de monitoring van stoffen in Natura 2000-gebieden. Deze zullen zich richten op:

- o Wat zijn relevante matrices

² niet beperkt tot de stoffen die in eerste instantie in vraag 1 worden behandeld

³ Een zeer relevant onderwerp, waar nog geen concrete richtsnoeren voor beschikbaar zijn. Er lopen op EU niveau discussies over mixture assessment factor om cumulatie van max 5 vergelijkbare stoffen te ondervangen.

- Een vereiste/gewenste frequentie
- Ruimtelijke spreiding

Afbakening:

- Binnen dit project zullen er geen metingen gedaan worden.
- Er zullen geen modelberekeningen gedaan worden (aan de hand van scenario's of anderzijds).
- Een specifieke analyse van "blootstelling voor omwonenden" wordt in een ander kader onderzocht en dit onderwerp zal buiten beschouwing worden gelaten binnen dit onderzoek. Waar dergelijk onderzoek relevante kennis biedt over mogelijke verspreidingsroutes en waarschijnlijkheid van aanwezigheid van stoffen in natuurgebieden, wordt dit wel betrokken.

Verslag Werkgroep T&H Gewasbeschermingsmiddelen

Donderdag 31 juli 2025

Aanwezig:

 J, OZHZ
 J, Bij12
 J, IPO
 J, ODBN
 J, Bij12

1. Opening/ kennismakingsronde

 T

2. Terugblik vorige overleg

Het verslag is eerder al toegestuurd. licht de essentie van het vorige overleg toe. De focus ligt op HH-verzoeken voor Gbm en N2000-gebieden.

3. Bespreking aangepaste notitie

De notitie is aangepast aan de opmerkingen van het vorige overleg. Hierop zijn nu nog geen opmerkingen.

- M.b.t. de ingediende HH-verzoeken meldt J dat er 10 HH-verzoeken lopen in NBr i.r.t. Gbm/N2000. Hier ligt kennelijk al een rechterlijke uitspraak maar die is nog niet bekend.
- ER lopen veel meer HH-verzoeken maar dat is vaak gericht op gemeenten i.v.m. afstand tot woningen.

4. Bespreking vervolgvragen

De vervolgvragen worden besproken:

- Hoe meten we het succes/resultaat van dit project?
Op korte termijn; een kader voor de behandeling van HH-verzoeken m.b.t. Gbm i.r.t. N2000-gebieden dat kan worden besproken in het volgende AAC / BAC.
Daarnaast wordt als noodzakelijk resultaat genoemd dat bij LVVN voldoende de urgentie en noodzaak van betrokkenheid bij T&H wordt ervaren. (Afspraak inmiddels is dat dit via AAC/BAC wordt ingebracht en dit dus buiten de scope van dit deelproject kan blijven).
- Afspraken m.b.t. kaders, rolverdeling, samenwerking en contactmomenten.
Er wordt gewerkt aan een opdracht aan IPO/IPLG/Bij12 n.a.v. een rapport van Flow Legal. Dit wordt z.s.m. in AAC/BAC gebracht. Gezien de vereiste spoed is dit deelproject toch al opgepakt. T.b.v. de vereiste snelheid werken J en J verdere voorstellen uit n.a.v. bespreking in deze werkgroep. Dit wordt verder teruggekoppeld met de brede projectgroep. (Doel: 18 sept. AAC).
- Samenstelling projectgroep: We zijn blij als de NVWA aansluit met meer inhoudelijke kennis van Gbm. Brdere betrokkenheid van rijkspartners blijft wenselijk.

5. Inhoud op te stellen notitie

De volgende aspecten zijn relevant voor de op te stellen notitie:

- Wellicht kan er sprake zijn van voortgezet legaal gebruik van Gbm op percelen. Dan is geen voortoets/passende beoordeling noodzakelijk. Gezien jurisprudentie is het de vraag of en hoe dit precies relevant kan zijn.
- Er is behoefte aan meer inhoudelijke informatie over Gbm, hun werking op planten, dieren, gebieden (kan toepassing schade toebrengen aan te beschermen natuurdoelen?), verspreidingsvormen, relevante afstanden, enz. Dit is op korte termijn niet te verwachten. De WUR heeft opdracht om meer informatie te verzamelen en is gestart met een literatuuronderzoek. Doel zou een catalogus met relevante informatie kunnen zijn die kan worden gehanteerd bij behandeling van HH-verzoeken en evt. constatering bij T&H en bij VV.

De volgende (bestuurlijke) lijken tot nu toe relevant:

- Drenthe gaat vooralsnog alleen uit van HH-verzoeken die gerelateerd zijn aan lelieteelt. Hoe breed willen de andere provincies dit oppakken?
- Willen we ons beperken tot toepassing van Gbm i.r.t. N2000 of moet dit meteen breder?
- Willen we onderscheid maken in aanpak tussen HH-verzoeken voor percelen nabij of verderaf van N2000-gebieden en welke afstand is hierbij toepasbaar (250m?)
- Willen we van een indiener van een HH-verzoek bewijs van mogelijke overtreding vragen?
- Hoe uitgebreid wordt een onderzoek ingesteld n.a.v. een HH-verzoek?

Vooralsnog zien wij de volgende stappen in het onderzoek n.a.v. een HH-verzoek:

1. Is er sprake van een belanghebbende indiener?
2. Welk perceel/percelen betreft het?
 - a. Wie is eigenaar / gebruiker?
 - b. Afstand tot N2000-gebied
 - c. Bestemming in omgevingsplan
3. Onderzoek ter plaatse.
 - a. Is er sprake van teelt van relevante gewassen (lelieteelt, bloembollen, aardappelen,)?
 - b. Zijn er aanwijzingen voor gebruik van Gbm?
4. Horen van de betreffende tuinder/akkerbouwer/
 - a. Toepassing Gbm
 - b. Voortgezet gebruik / teeltplannen
 - c.
5. Administratief onderzoek naar inkoop, gebruik Gbm
6. Evt. horen / onderzoek bij loonspuiters/.....
7. Onderzoek naar aanwezigheid Gbm in aangetroffen beplanting?
8. Evt. in de toekomst: Beoordeling invloed van toegepaste Gbm op te beschermen waarden N2000-gebied (planten/dieren)

6. W.v.t.t.k.

Afspraken:

█ J werkt de aspecten die nu zijn genoemd verder uit t.b.v. het volgende overleg.

█ Volgende overleg: Do. 14 aug 14.00 tot 15.00 uur. █ J nodigt iedereen uit.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten reikwijdte van het verzoek